

**RAPORT
O STRATACH PONIESIONYCH PRZEZ POLSKĘ
W WYNIKU AGRESJI I OKUPACJI NIEMIECKIEJ
W CZASIE II WOJNY ŚWIATOWEJ
1939-1945**

ARKADIUSZ MULARCZYK

POSEŁ NA SEJM RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
PRZEWODNICZĄCY RADY
INSTYTUTU STRAT WOJENNYCH

**PARLAMENTARNY ZESPÓŁ
DS. OSZACOWANIA WYSOKOŚCI
ODSZKODOWAŃ NALEŻNYCH POLSCE
OD NIEMIEC ZA SZKODY WYRZĄDZONE
W TRAKCIE II WOJNY ŚWIATOWEJ 1939-1945**

33

przedstawicieli
polskiej nauki

10

zewnętrznych recenzji
sporządzonych przez ekspertów

WSPÓŁPRACA Z INSTYTUCJAMI

Kancelaria
Sejmu

Powszechny Zakład
Ubezpieczeń

Instytut
Pamięci Narodowej

Zakład Ubezpieczeń
Społecznych

Główny Urząd
Statystyczny

Fundacja
Lux Veritatis

Archiwum
Akt Nowych

Polska Fundacja
Narodowa

Archiwa
Państwowe

PODZIĘKOWANIA

- Dla Pana Prezesa **Jarosława Kaczyńskiego** za inicjatywę polityczną i wsparcie, bez którego taki Raport by nie powstał
- Dla Pana Premiera **Mateusza Morawieckiego** – pomysłodawcy stworzenia tomu II i III Raportu, który także mocno i zdecydowanie wspierał całą inicjatywę
- Dla Pani Marszałek **Elżbiety Witek** i wicepremiera **Piotra Glińskiego**, na których przychylność i wsparcie w trakcie prac nad Raportem zawsze mogliśmy liczyć

O RAPORCIE

Tom I

Opis i oszacowanie strat materialnych i niematerialnych, jakie poniosła Rzeczypospolita podczas II wojny światowej 1939-1945.

Tom II

Dokumentacja fotograficzna przedstawiająca okrucieństwa niemieckich zbrodni wojennych na obywatelach polskich II Rzeczypospolitej.

Tom III

Lista miejsc zbrodni, która została opracowana i przygotowana na bazie badań prowadzonych przez kilkadziesiąt lat przez Główną Komisję Badania Zbrodni Niemieckich w Polsce

KONSEKWENCJE II WŚ DLA RZECZYPOSPOLITEJ I JEJ OBYWATELI

*Podczas II wojny światowej Polska poniosła **największe**, w stosunku do całkowitej liczby ludności i majątku narodowego, **straty osobowe i materialne ze wszystkich państw europejskich.***

ZMIANY GRANIC POLSKI

Zmniejszenie
obszaru
Rzeczypospolitej o:

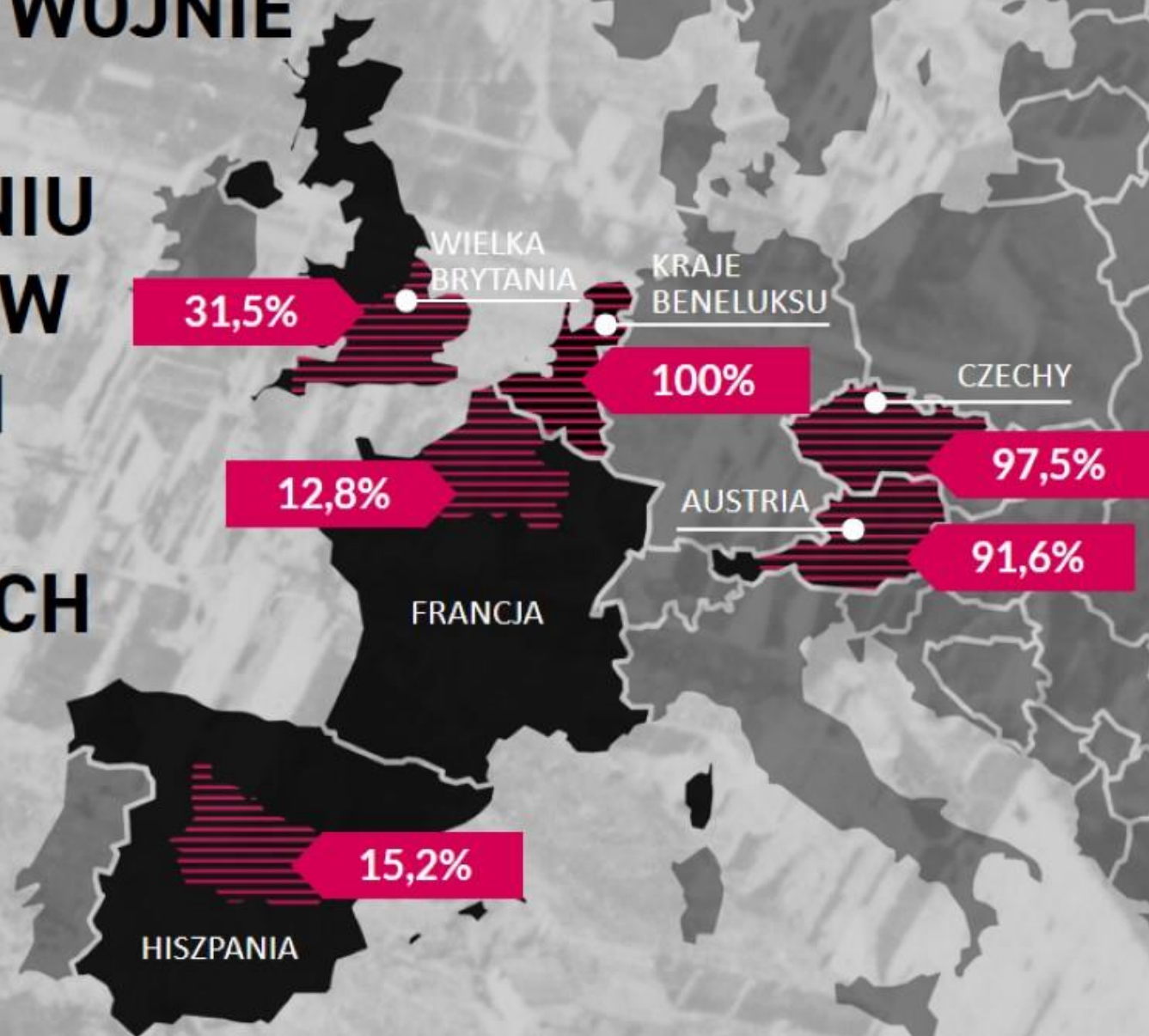
77,9 tysięcy km²

STRATY TERYTORIALNE POLSKI PO II WOJNIE ŚWIATOWEJ W ODNIESIENIU DO OBSZARÓW WYBRANYCH PAŃSTW EUROPEJSKICH

STRATY

DEMOGRAFICZNE

POLSKI

**PAŃSTWO POLSKIE
W CIĄGU 7 LAT UTRACIŁO AŻ**

11 MILIONÓW 200 TYSIĘCY

OBYWATELI

wg danych GUS

NIEMIECKA POLITYKA WOBEC POLAKÓW I OBYWATELI POCHODZENIA ŻYDOWSKIEGO

NIEMIECKIE OBOZY KONCENTRACYJNE I OBOZY ZAGŁADY

Obozy	Liczba ofiar
Auschwitz	1-1,5 mln
Treblinka	1 mln
Majdanek	360 tys.
Sobibór	167 tys.
Bełżec	435 tys.
Kulmhof	250 tys.

HOLOCAUST

LUDNOŚCI ŻYDOWSKIEJ

Etapy zagłady:

oznakowanie

separacja od reszty
społeczeństwa

kampanie
antysemickie

zakaz jakiegokolwiek pomocy
pod groźbą kary śmierci

wyzysk
ekonomiczny

głodzenie

odhumanizowanie

masowa eksterminacja w niemieckich
obozach zagłady i miejscach straceń

PRACA NIEWOLNICZA

- do niewolniczej pracy wywieziono ponad

2 miliony 100 tysięcy osób

- przepracowano

**4 miliony 881 tysięcy
roboczolat**

BAYER

IG Farben

Allianz

Audi

BMW

Deutsche Bank

Dresdner Bank

Heinkel

Hugo Boss

Mercedes-Benz

Opel

Porsche

Volkswagen AG

ZRABOWANE DZIECI

NIEMCY ZABRALI POLAKOM
I PRZEZNACZYLI
DO ZGERMANIZOWANIA OKOŁO

196 TYSIĘCY

POLSKICH DZIECI

Udało się odzyskać
jedynie 30 tys.

OFIARY DOTKNIĘTE CIĘŻKIM USZKODZENIEM CIAŁA, Z POWAŻNYMI CHOROBYMI W TYM CHOROBYMI UMYSŁOWYMI

**590 tysięcy polskich obywateli
zostało inwalidami** w wyniku:

- bezpośrednich działań wojennych
- eksperymentów pseudomedycznych
- przetrzymywania w niemieckich obozach koncentracyjnych

STRATY INTELIGENCJI POLSKIEJ

Straty osobowe:

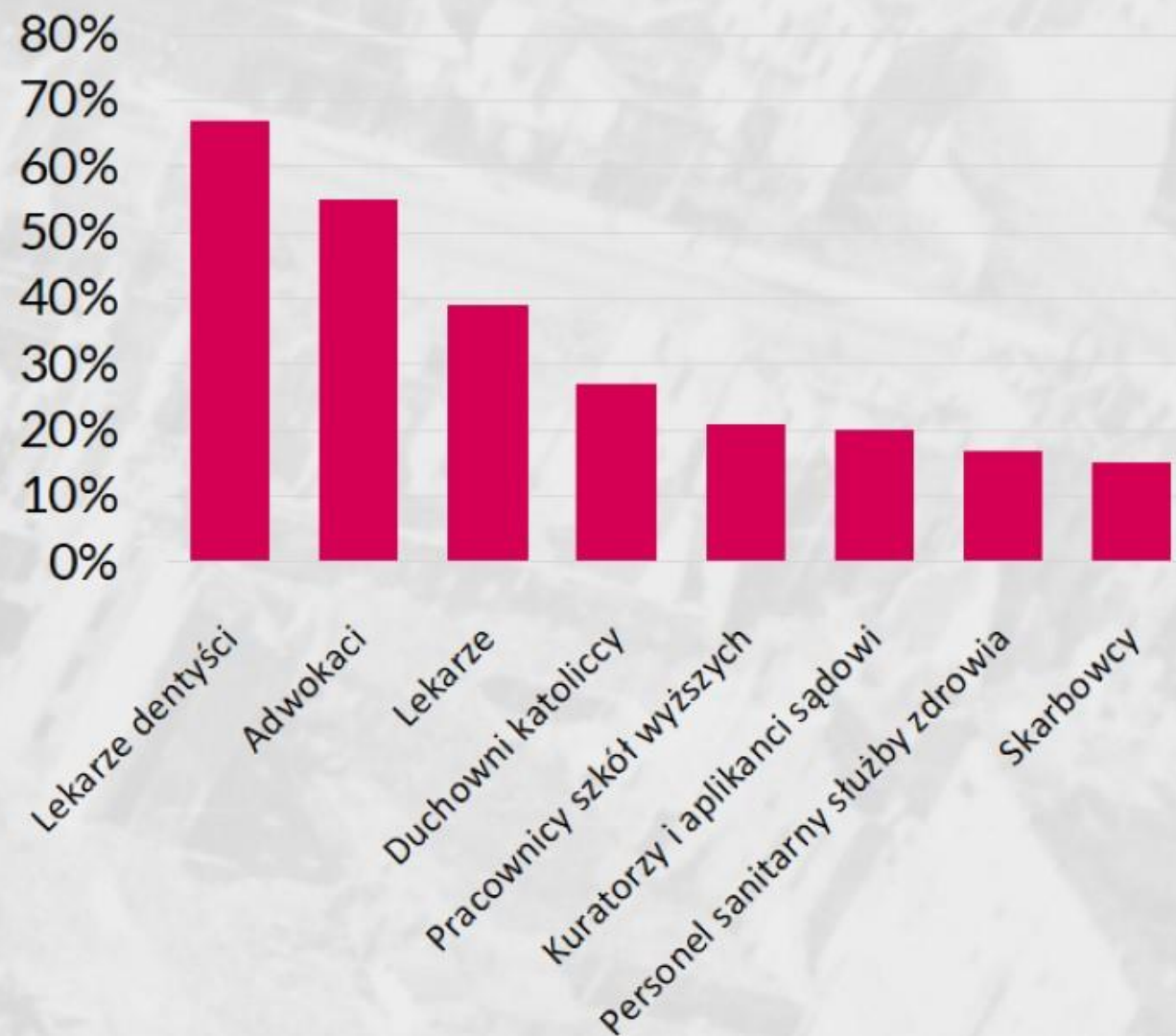
50%
adwokatów

40%
lekarzy

35%
nauczycieli
akademickich

AKCJA „INTELIGENCJA” I AB

Eliminacja osób, które mogłyby się przeciwstawić germanizacji zagrabionych terenów, głównie tzw. elementu przywódczego w latach 1939-1940.

- sprawcy:
  - **Einsatzgruppen der Sicherheitspolizei**
  - **Volksdeutscher Selbstschutz**
czyli niemieccy sąsiedzi Polaków
- Liczba ofiar ok. 100 tysięcy osób

SONDERAKTION KRAKAU

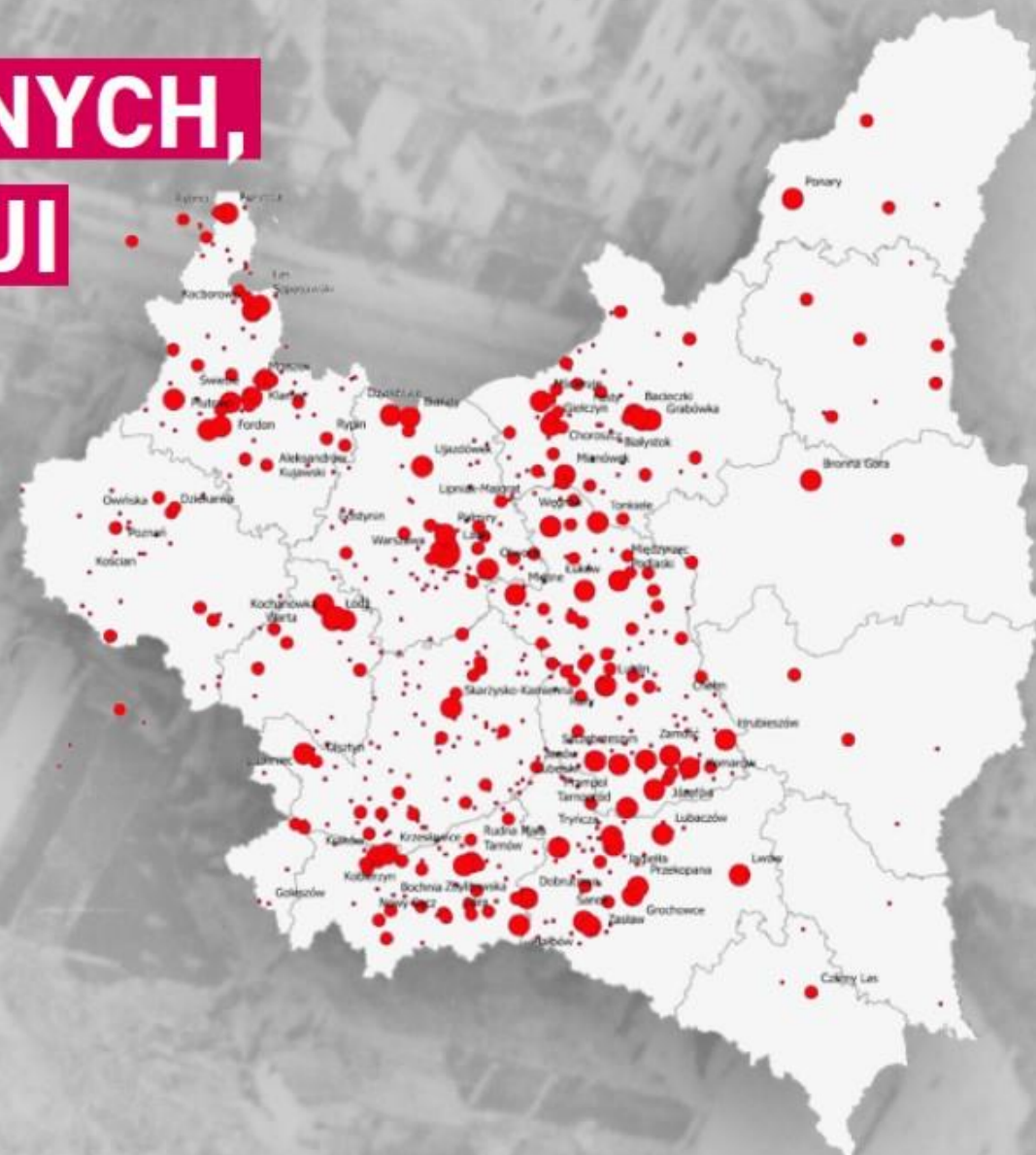
183 profesorów i wykładowców akademickich Uniwersytetu Jagiellońskiego i Akademii Górniczej zostało aresztowanych.
Zamordowano 20 z nich.

**MIEJSCA NAJWIĘKSZYCH
NIEMIECKICH
ZBRODNI WOJENNYCH,
EGZEKUCJI I AKCJI
SPECJALNYCH
NA TERENIE
POLSKI
1939-1945**

**WIELKOŚĆ STRAT LUDNOŚCIOWYCH
POLSKI, PONIESIONYCH WYŁĄCZNIE
ZE STRONY NIEMIEC USTALONO NA**

5 MILIONÓW 219 TYSIĘCY OSÓB

21% stanowiły dzieci do 10 roku życia.

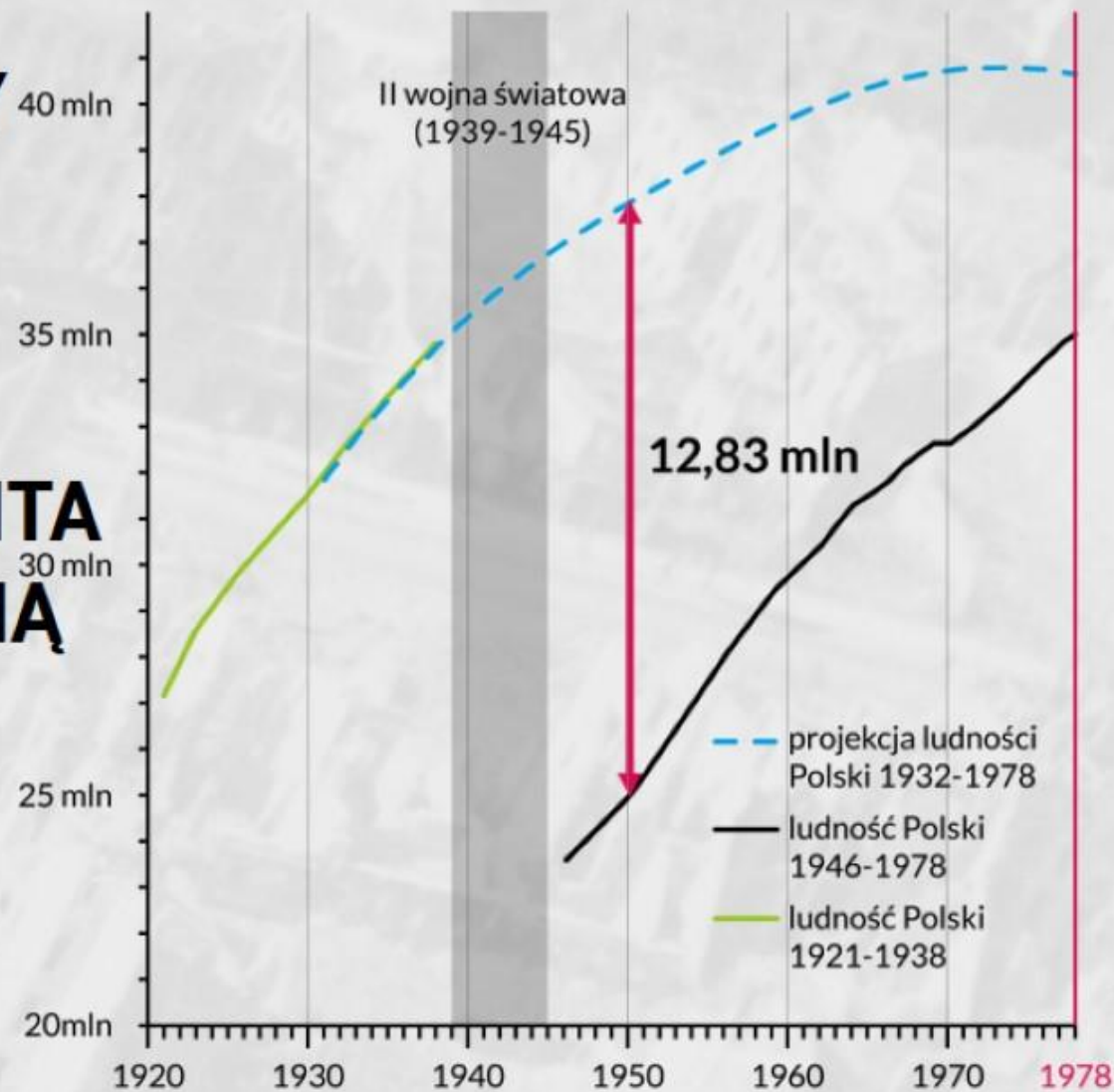

POTRZEBOWALIŚMY
33 LAT ABY
ODBUDOWAĆ
POTENCJAŁ LUDZKI
JAKI RZECZPOSPOLITA
MIAŁA PRZED WOJNĄ

35 MILIONÓW
100 TYSIĘCY
OBYWATELI

Liczba ludności Polski w latach 1931-1978 wg projekcji demograficznej i realnego wzrostu liczby ludności

**EKONOMICZNA
WYCENA**

STRAT LUDZKICH

EKONOMICZNA WYCENA STRAT LUDZKICH

Średnio utracone wynagrodzenia
1 ofiary śmiertelnej oszacowano na ponad

800 tysięcy złotych (200 tysięcy USD)

w cenach 2021 roku

821,8 tys. PLN

202,4 tys. USD

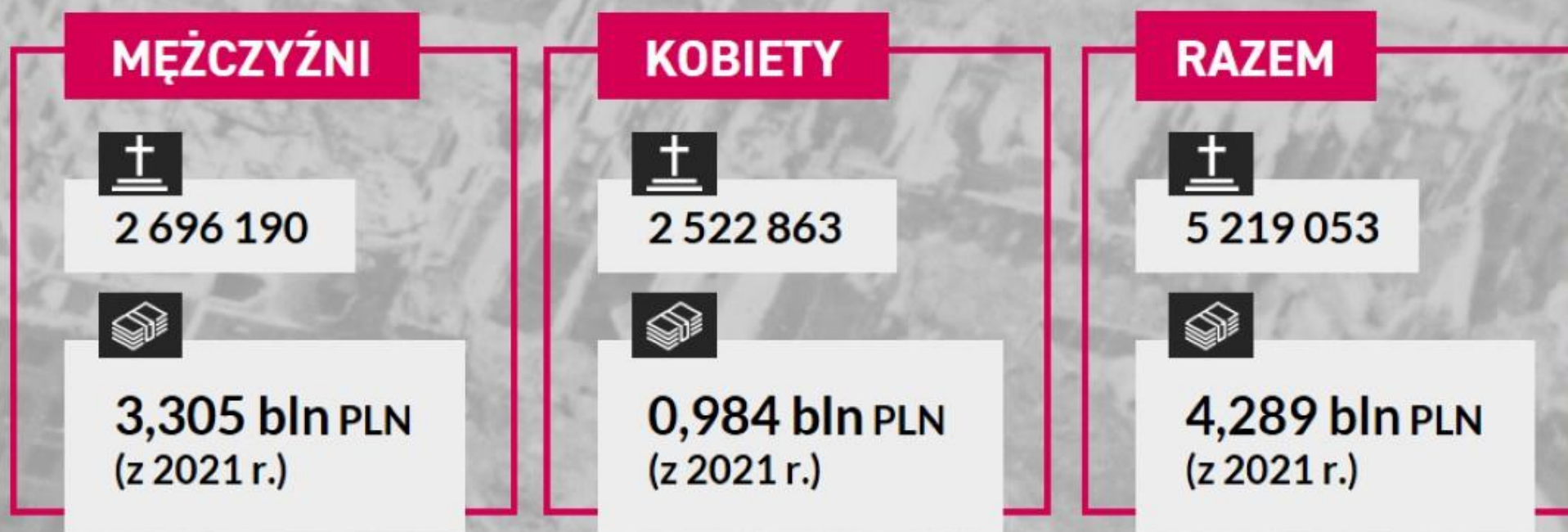

UTRACONE WYNAGRODZENIA

Kwotę utraconych wynagrodzeń oszacowano na

ok. 4 biliony 300 miliardów zł

z tytułu ofiar śmiertelnych

UTRACONE WYNAGRODZENIA OSÓB, KTÓRE PRZEŻYŁY II WŚ (w zł z 2021 r.)

**OSOBY DOTKNIĘTE
USZKODZENIAMI CIAŁA,
OSOBY Z POWAŻNYMI
CHOROBAМИ**

MĘŻCZYŹNI

220,9 mld PLN

KOBIETY

47,1 mld PLN

RAZEM

268 mld PLN

DZIECI ZRABOWANE

MĘŻCZYŹNI

119,4 mld PLN

KOBIETY

47,024 mld PLN

RAZEM

166,4 mld PLN

**ROBOTNICY
PRZYMUSOWI**

MĘŻCZYŹNI

50 mld PLN

KOBIETY

13,4 mld PLN

RAZEM

63,4 mld PLN

Razem: 497,9 mld PLN

STRATY

MATERIALNE

STRATY MATERIALNE

Suma strat materialnych wyniosła

797 miliardów 398 milionów złotych

- Budynki mieszkalne i niemieszkalne części budynków w miastach
- Budynki mieszkalne i gospodarcze na wsiach

Straty w rolnictwie

Utracone korzyści z powodu zniszczenia i zaboru budynków przynoszących lub mogących przynosić dochód

Obiekty zabytkowe i sakralne

Lasy

Obiekty inżynierskie i mienie ruchome w transporcie kolejowym, drogowym i wodnym

Wojsko Polskie

Energetyka, przemysł i rzemiosło

Budynki nieujęte w pozostałych grupach

UTRATA

DÓBR KULTURY

I DZIEŁ SZTUKI

**STRATY W DOBRACH KULTURY
I DZIEŁACH SZTUKI
PONIESIONE W WYNIKU
DZIAŁAŃ WOJENNYCH I OKUPACJI
NIEMIECKIEJ WYNIOSŁY OKOŁO**

19 MILIARDÓW 310 MILIONÓW ZŁ

■ pomnik
Fryderyka Chopina

■ Rafael Santi,
*Portret
młodziénca*

Wnętrze Zamku Królewskiego w Warszawie

Popioły ze spalonych przez
oddziały niemieckie zbiorów
Archiwum Akt Nowych

STRATY

W BANKOWOŚCI

I UBEZPIECZENIACH

STRATY W BANKOWOŚCI

Łączna kwota strat polskich instytucji kredytowo-oszczędnościowych i ich klientów, poniesionych w wyniku działań wojennych i okupacji niemieckiej wynosi

89 MILIARDÓW 321 MILIONÓW ZŁ

STRATY W UBEZPIECZENIACH

Łączna wartość strat polskich ubezpieczalni społecznych i zakładów ubezpieczeń, poniesione w wyniku działań wojennych i okupacji niemieckiej wyniosła

34 MILIARDY 804 MILIONY ZŁ

Bilet skarbowy III Rzeszy
w Generalnym
Gubernatorstwie
(Zbiory AAN)

STRATY

SKARBU

PAŃSTWA

STRATY **SKARBU PAŃSTWA**

296 miliardów 490 milionów zł

Wartość strat podatkowych
poniesionych przez Ministerstwo Skarbu

196 miliardów 320 milionów zł

Roszczenia z tytułu działalności
okupacyjnego Emissionsbank in Polen

RAZEM

492 miliardy 811 milionów zł

SZACUNKI

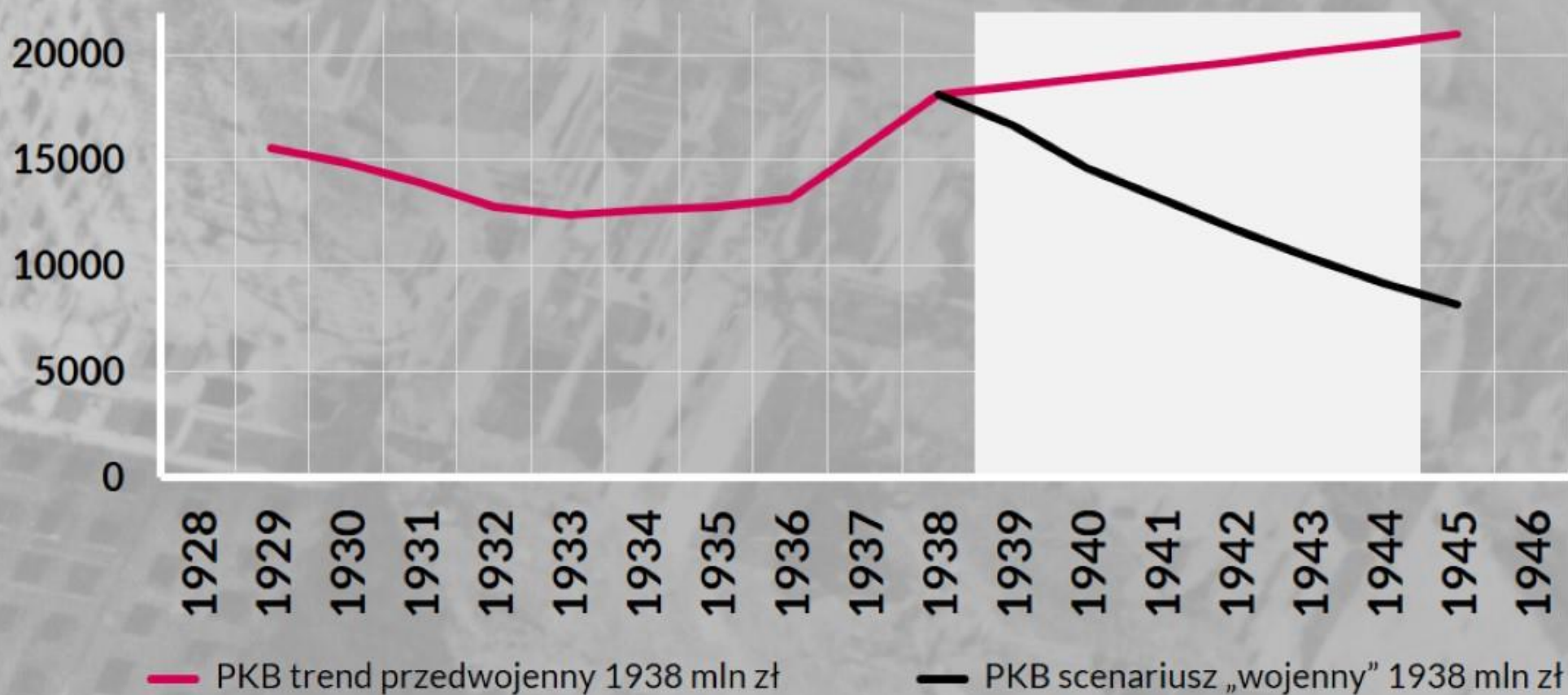
STRAT PKB

STRATA PKB I NIŻSZY POZIOM DOBROBYTU PO WOJNIE

Scenariusz wojenny polskiego PKB przy stratach spowodowanych przez Niemcy w trakcie IIWŚ

WALORYZACJA STRAT

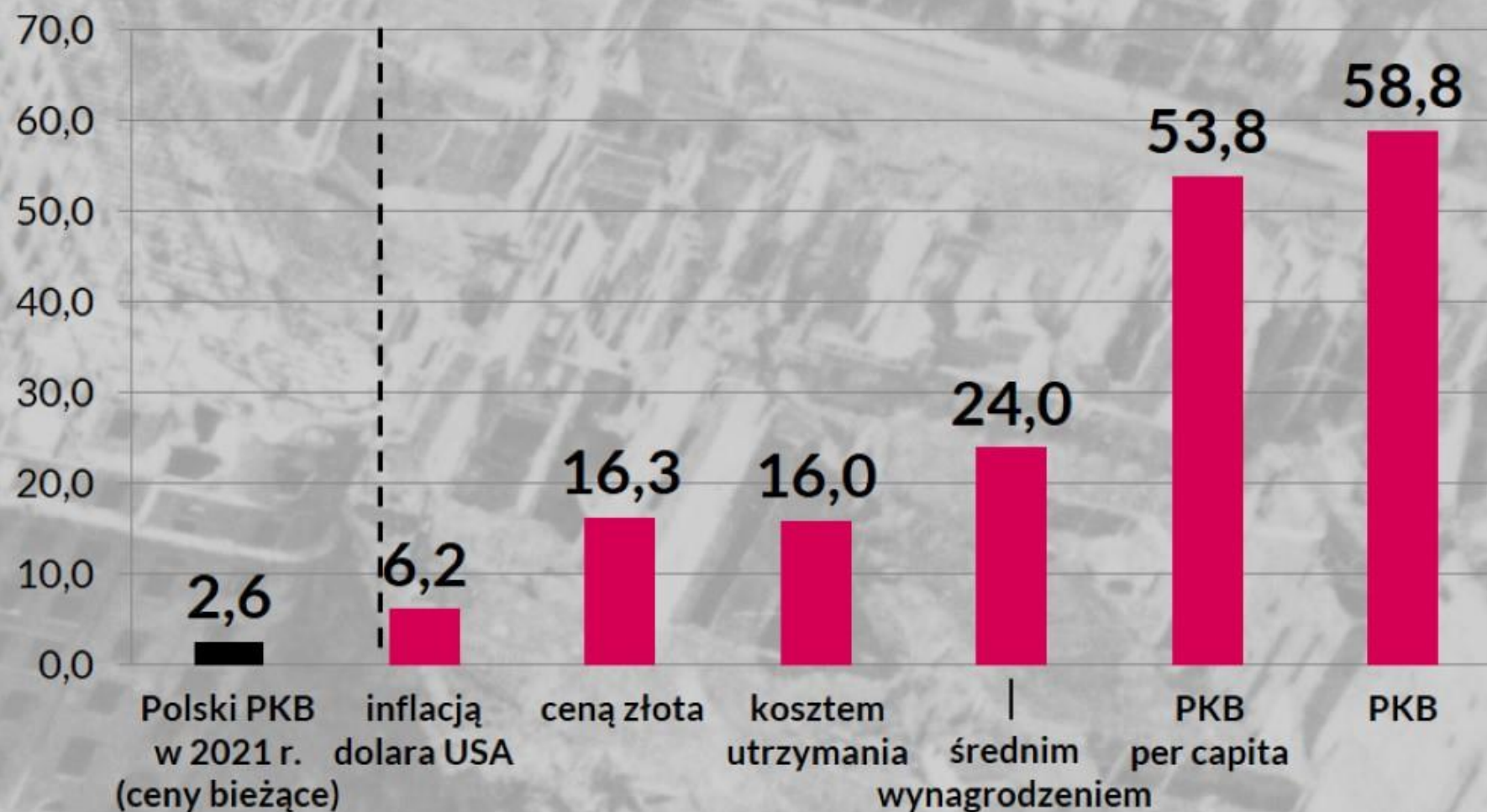
WSPÓŁCZEŚNIE

WSPÓŁCZESNA WARTOŚĆ STRAT WOJENNYCH

Współczesna wartość strat wojennych
wg indeksu na 31.12.2021 (bln, PLN)

WARTOŚĆ STRAT ZADANYCH POLSCE PRZEZ NIEMCY

**ZSUMOWANIE WSZYSTKICH WARTOŚCI
CZĄSTKOWYCH DAJE OGÓLNA KWOTĘ
STRAT POLSKI W WYSOKOŚCI**

**6 BILIONÓW 220 MILIARDÓW
609 MILIONÓW ZŁOTYCH**

Słownie: sześć bilionów dwieście dwadzieścia
miliardów sześćset dziewięć milionów złotych

1 bilion 532 miliardy 170 milionów USD

BRAK DROGI SĄDOWEJ DLA OFIAR

- Miliony obywateli polskich nigdy **nie uzyskały odszkodowań.**
- Próby dochodzenia indywidualnych odszkodowań przed sądami niemieckimi **okazały się nieskuteczne.**
- Obywatele polscy nie otrzymywali ich jednak z powodu **dyskryminacyjnego ustawodawstwa** Republiki Federalnej Niemiec
- Nawet na obecnym etapie rozwoju ochrony praw człowieka **Niemcy unikają odpowiedzialności odszkodowawczej**, kryjąc się za immunitetem jurysdykcyjnym.

DZIŚ MÓWIMY

DOŚĆ PRZEMILCZANIU

DOŚĆ PRZEDAWNNIENIU

DOŚĆ ZAPOMNIENIU

Uważamy, że konsekwencje działań niemieckich na ziemiach polskich w czasie II wojny światowej powinny zostać uregulowane w umowie bilateralnej, zawartej przez rządy Polski i Niemiec.

**6 BILIONÓW 220 MILIARDÓW
609 MILIONÓW ZŁOTYCH**

Słownie: sześć bilionów dwieście dwadzieścia
miliardów sześćset dziewięć milionów złotych

1 532 170 mln USD